

Pedagoochelen

Eerste druk oktober 2006
Tweede druk december 2006

Daphne Deckers

Pedagoochelen

Opvoedstress van vier tot zes

TIRION

Dit boek is gepubliceerd door
Tirion Uitgevers BV
Postbus 309
3740 AH Baarn
www.tirionuitgevers.nl

Omslagontwerp: Hans Britsemmer
Omslagfoto: Nick van Ormondt
Visagie omslagfoto: Elles Nijkamp voor Shiseido
Foto's binnenwerk: privébezit

ISBN 978.90.4391.086.6
NUR 850

Dit boek is eerder verschenen met ISBN 978.90.4390.538.1

© 2006/2007 Tirion Uitgevers BV, Baarn

Passages uit dit boek zijn eerder in een andere vorm verschenen in Daphnes column in *TV Weekeinde*, de zaterdagbijlage van *De Telegraaf*.

Auteur noch uitgever aanvaarden op enige wijze aansprakelijkheid voor de gevolgen van beslissingen welke door ouders of anderen zijn genomen na of tijdens het lezen van dit boek.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form by print, photocopy, microfilm or any other means without prior written permission from the publisher.

Voor mijn allerliefste Emma en Alec, van jullie tiepmama

'Ik heb het mee mogen maken om mijn eerste miljoen te verdienen. Ik heb het mee mogen maken om van miljarden mensen op de wereld de nummer één te zijn in mijn beroep. Het was allemaal geweldig, maar op een gegeven moment merk je: ik mis iets. Dit kan niet alles zijn. Maar dan is er de familie, je kinderen – die blijven. Alles is vergankelijk, alleen je familie blijft.'

Boris Becker, voormalig proftennisser

Inhoud

Voorwoord	11
Groep 1 – de vierjarige	13
Groep 2 – de vijfjarige	64
Groep 3 – de zesjarige	113
Moedertaal – 175 opvoedklassiekers die ook niet werken	167
Geraadpleegde literatuur	173

Voorwoord

De liefde van een vader is hoger dan de bergen. De liefde van een moeder dieper dan de oceaan – Japans spreekwoord

We zitten momenteel in een ware opvoedspringvloed: iedereen heeft het erover, schrijft erover, bericht erover – en het is zelden positief. In *Pedagogochelen* heb ik dit verschijnsel de tsunanny genoemd: de ouders van nu worden bedolven onder een golf aan opvoedprogramma's die ons vertellen dat we er niks van kunnen. Is opvoeden moeilijk? Natuurlijk. Is opvoeden onmogelijk? Natuurlijk niet. Ik denk dat het vooral belangrijk is dat je er de humor van blijft inzien. 'De glimlach van een kind doet je beseffen dat je leeft', zong Willy Alberti al in de vorige eeuw. Daar waar samen wordt gelachen, wordt pas echt geleefd. Natuurlijk word ik soms helemaal gestoord van alle drukte om me heen, maar als moeder heb je heus wel wat momenten voor jezelf. Als je de afwas staat te doen bijvoorbeeld; dan laat iedereen je gráág met rust. Er is één ding dat ik de laatste tijd een beetje gemist heb in alle opgewonden berichtgeving over het moderne opvoeden: dat het bovenal leuk is om kinderen te hebben. Ik vind het iedere dag weer heerlijk om thuis te mogen komen bij mijn gezin, ook al breek ik bij de voordeur mijn benen over alle fietsen, tractors, tennisballen en springtouwen. Opvoeden is net zoiets als nachtvisserij: je gooit in de gewenste richting wat hengels uit, maar of ze happen weet je pas veel later. Tot die tijd zou ik alleen maar willen zeggen: geniet ervan!

Daphne Deckers, september 2006

Groep 1 – de vierjarige

In het broodtrommeltje van een kind zitten de gedachten van zijn moeder – Japans spreekwoord

Het was net lente geworden en ik fietste met mijn gezin over de dijk om naar de pasgeboren lammetjes te gaan kijken. De zesjarige Emma fietste zoals gewoonlijk voorop, haar eigenwijze krulletjes wild wapperend in de polderwind. Ze werd achtervolgd door Richard, die haar steeds uitdaagde tot nieuwe wedstrijdes. Achter Richard zwabberde de vierjarige Alec, onze kleine brokkenpiloot. Het mannetje is bijzonder sportief maar ook bijzonder blesuregevoelig – en dat heeft 'ie natuurlijk van mij. Ik fietste uiteraard achteraan; ik ben inmiddels gewend aan mijn rol als hekkensluiter. Toen de kinderen nog niet zelf konden fietsen, wilden ze liever niet bij mij achterop. 'Jij gaat niet hard', was Emma's simpele verklaring. Probeer dan maar eens uit te leggen dat het niet makkelijk is om met een voormalig topsporter getrouwd te zijn: als Richard drie keer trapt, is hij twee dorpen verder. Hij ging dan ook meestal alleen met de kinderen fietsen. Dan zette hij Alec voorop en Emma achterop en toerde door de buurt. Hoewel, 'door de buurt' – door de provincie is misschien beter uitgedrukt. Ook haakte Richard nog wel eens aan bij een clubje wielrenners, die het niet altijd op prijs stelden dat ze werden bijgehouden door een fietsende huisvader met twee kinderzitjes. Nu we gezellig met z'n vieren kunnen fietsen, duwt Richard mij geregeld met één arm vooruit. Ik ben lekker opgeschoten sinds mijn jeugd, want mijn vader deed hetzelfde toen ik nog een kind was. Maar het was een mooie lentedag en ik besloot in mijn eigen tempo te genieten van ons familie-uitje en al dat nieuwe leven in de wei.

Plotseling zag Alec tot zijn verbazing een klein lammetje dat steeds door de andere schapen werd weggejaagd. 'Soms wordt een lammetje verstoten', leg-

de ik hem uit, 'en dan heeft het geen papa of mama meer. Dat is heel erg voor zo'n klein beestje...' Daar moest Alec even over nadenken. Hij zwabberde bijna de berm in en zei met een verdrietige snik in zijn stem: 'Als jij en papa dood zijn, is dat ook heel erg voor Emma en mij!' Terwijl ik geëmotioneerd zat te bedenken hoeveel je als ouders voor zo'n hummeltje betekent, voegde Alec eraan toe: 'Want wie moet er dan voor ons de televisie aanzetten?'

Welkom op de planeet die Moeder heet. Alle sprookjes eindigen met: '...en zij leefden nog lang en gelukkig', maar negen maanden later begint het gelazer al. Met de komst van een kind wordt je hele leven op zijn kop gezet. Om te beginnen moet je de dynamiek van je relatie bijstellen: als jonge ouders verander je binnen de kortste keren van een leuk stel in een bankstel. Volgens een onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek in samenwerking met de Nederlandse Gezinsraad, ruziën negen van de tien ouders over de opvoeding, met als grootste struikelblok dat de een de ander te streng of juist te soft vindt. Hoewel dit gekibbel dus heel normaal is, kun je het maar beter achter gesloten deuren doen. Voor een effectieve opvoeding is het immers belangrijk dat de ouders één lijn trekken. Vasthouden aan dezelfde regels geeft kinderen niet alleen duidelijkheid maar ook vastigheid. Stel je voor dat de verkeersregels elke dag anders zouden zijn; daar zou je als automobilist knap onzeker van worden omdat je dan nooit zou weten wat je nu weer kon verwachten.

Eén lijn trekken ontnemt je kinderen ook de kans om de zwakheden van papa en mama tegen elkaar uit te spelen. Want hoe klein ze ook zijn, kinderen hebben bijzonder snel in de gaten wie bij hen thuis de *good cop* en wie de *bad cop* is. Emma en Alec komen het in elk geval steeds weer triomfante-lijk bij mij melden: 'Mamaaa, van papa mogen we lekker wél een glas co-holla...' Uit eigen ervaring weet ik dan ook dat een gezamenlijk opvoedbeleid makkelijker is gezegd dan gedaan. Daar komt nog bij dat we als ouders van nu vanuit de media krijgen aangepreut dat we niet meer weten hoe we onze kinderen moeten grootbrengen. 'Opvoeden: waarom kunnen we het niet?'

schreef bijvoorbeeld het maandblad *Marie-Claire*, en voegde eraan toe: 'Der-tigers blunderen, kids zijn de dupe. Waar gaat het mis?' Tja – er gaat zoveel mis. Neem alleen al het avondeten. In tv-commercials zitten families altijd zo gezellig aan tafel, maar bij mij thuis is het één lange herhalingsoefening: 'Stop geen boontjes in je neus, plak geen snotjes onder de tafel, veeg je mond niet aan de gordijnen af...' Maar of dat blunderen is? In een bewaard gebleven verslag van een kerkvergadering uit 1675 in het Britse Aberdeen, vragen de geestelijken aan de leraren of ze nu eens flink willen optreden tegen leerlingen die 'vloeken, liegen, ongehoorzaam zijn aan hun ouders en andere slechte dingen uithalen.' Meer dan 330 jaar later is er niet veel veranderd: kinderen gedragen zich nog steeds als, nou ja, kinderen. Maar vandaag de dag kunnen Kerk en school ons niet meer redden, wij willen... Supernanny!

Ik heb het vorig jaar zelf maar de *tsunanny* gedoopt: die plotselinge stortvloed van realityshows waarin kordate nannies hulpeloze ouders kwamen verlossen van hun krijsende kinderen. Door het wereldwijde succes van deze programma's leken de makers een open zenuw te hebben geraakt. Er volgden hele analyses over de jarenzestiggeneratie die antiautoritair was opgevoed en nu dus geen flauw idee had hoe ze haar eigen kinderen enige discipline moest bijbrengen. Deskundigen kwamen vertellen dat de kinderen van nu mondiger zijn dan ooit, dat de gezagsverhoudingen zijn vervaagd en het onderhandelingsmodel is uitgewerkt... Het is ongetwijfeld allemaal waar, maar die negatieve invalshoek begon me toch een beetje te irriteren. Want ik vind het bovenal *leuk* om kinderen te hebben, ook al trek ik soms de haren uit mijn hoofd als er weer een met zijn blote billen een remspoor over het tapijt heeft getrokken. Ik zag tot vervelens toe programma's als *De Opvoedpolitie*, *Opvoeden Doe Je Zó*, *Nanny 911*, *Eerste Hulp Bij Opvoeden* en *De Nationale Opvoedtest*. En telkens als ik Jo Frost als Supernanny hoorde zeggen: 'U moet nú gaan opvoeden, anders wordt dit kind een jeugddelinquent!' vroeg ik me af: waar is de humor? Waar is de relativering? Natuurlijk had Frost ook goede ideeën: zo heeft ze helemaal gelijk als ze zegt dat je een kind niet moet vragen of het zijn groente *wil* eten, maar dat je een kind

moet zeggen dat het zijn groente *moet* eten. Als presentatrice van de allereerste *Big Brother* heb ik echter één ding geleerd: realityshows hebben weinig tot niets met de realiteit te maken.

*‘Wat vroeger “dromerig” heette, is nu meteen een “aandachtstekort”. We hebben tegenwoordig boeken waarin staat hoe je naar je kind moet lachen, klasjes waarin ze je leren hoe je je kind moet knuffelen. Geen wonder dat ouders zich overweldigd voelen.’ – Prof. Frank Furedi, auteur van onder andere *Paranoid Parenting**

Toen ik Jo Frost mocht interviewen voor *Vara TV Magazine* zei ze dan ook eerlijk dat de gezinnen in haar programma ‘extreme gevallen’ waren die zorgvuldig waren gecast. Bovendien wordt in *Eerste Hulp Bij Opvoeden* gesuggereerd dat Frost een ontspoord gezin binnen één week weer op de rails helpt, maar in werkelijkheid wordt er maar liefst drie volle weken gefilmd, waarna al dit materiaal wordt terug-gemonteerd tot één uur spanning en sensatie. Zelf noemde Frost haar realityshow een ‘win-winprogramma’: ‘Je kunt ernaar kijken en denken: *oh my God*, dat lijken mijn kinderen wel, en er vervolgens iets aan gaan doen. Of je kunt ernaar kijken en denken: *oh my God*, gelukkig zijn mijn kinderen lang zo erg nog niet.’ Rest de vraag: hoe erg is het in Nederland nu écht gesteld met al die ‘blunderende dertigers’? Het Sociaal Cultureel Planbureau publiceerde in april 2005 het onderzoek ‘Kinderen in Nederland’ waarin werd gemeld dat bij vijf procent van de ouders met kinderen in de leeftijd van nul tot twaalf jaar ‘ernstige opvoedproblemen’ waren gesignaleerd en dat zes procent van de ouders ontevreden was over de opvoeding; zij vonden deze belastend en zwaar. Nu is elke procent er natuurlijk één te veel, maar volgens mij betekenen deze cijfers dat het overgrote deel van de Nederlandse ouders het opvoeden (hoe moeilijk ook) redelijk goed onder de knie heeft. Of durven ze soms niet helemaal eerlijk te zijn? Dat opperde opvoeddeskundige Esther ten Brink. Zij sprak in *De Telegraaf* van een ‘supertaboe’: ‘Want wie willen er nu voor uitkomen dat ze een probleem hebben met opvoeden en dat ze er af en toe knettergek van worden?’ Nou, eh – wij allemaal. Ga maar eens een kwartiertje op het school-

plein staan. Ook op internet wemelt het van de weblogs waarin ouders hun twijfels met elkaar delen.

In mijn vorige boek, *De Geboorte van een Gezin*, heb ik eveneens uitgebreid mijn onzekerheden beschreven. Maar weet je wat volgens mij het échte supertaboe is? Zomaar op een verjaardagsfeestje durven zeggen dat je de opvoeding van je kinderen *niet* zwaar vindt. Dan zie je alle andere moeders denken: ach gossie, ze is nog in ontkenning. Toch wil ik het in dit boek vooral hebben over de leuke kanten van het ouderschap. Ja, het is soms om te huilen, maar er is ook veel om over te lachen. Zo stond ik laatst muurvast in een file toen mijn kinderen op de achterbank hevig begonnen te muiten. Ik wilde nét uit mijn slof schieten, toen ik bedacht wat mijn moeder altijd zei: als de melk dreigt over te koken, moet je het vuur niet nog hoger zetten. En dus besloot ik om Emma en Alec af te leiden met de vraag of ze een passende toverspreuk konden verzinnen. Het was meteen stil achterin. Terwijl ik me zat te verkneukelen over mijn pedagogische creativiteit, zei Alec: Tk weet er al een. Hocus pocus pilatus pas, ik wou dat mama mooi was! Kinderen houden je een spiegel voor: als jij uitstraalt dat je het allemaal maar moeilijk vindt, zullen zij het ook moeilijk voor je maken. Je kunt het vergelijken met een computervirus: wanneer je dat binnenkrijgt, wordt het in een razend tempo naar iedereen in je adresboek doorgestuurd. Dit geldt ook voor emoties: als jij gestrest bent, worden die gevoelens al snel overgedragen op de mensen met wie je op één adres woont. Hoe vaak heb ik al niet 'Niet zo schreeuweeee!' tegen mijn kinderen geschreeuwd? Eigenlijk zou het helemaal niet tot zo'n uitbarsting moeten komen.

Het is dan ook erg belangrijk dat een moeder voldoende tijd voor zichzelf neemt. Dat klinkt misschien egoïstisch, maar dat is het niet. Bij de veiligheidsinstructies in het vliegtuig zeggen ze niet voor niets dat je eerst *zelf* het zuurstofmasker moet opzetten en daarna pas je kind moet helpen. Met andere woorden: je kunt pas gaan schenken wanneer je eigen beker vol is. Een kind heeft er tenslotte niets aan wanneer zijn moeder op apegapen ligt. Toch bestaat er nog behoorlijk wat weerstand tegen moeders die (naast alle

tijd, liefde en aandacht die ze in hun kinderen steken) óók wat ruimte voor zichzelf willen. Om te werken, bijvoorbeeld. Zo stelde cabaretier Theo Maassen dat moderne moeders geen 'sneувelbereidheid' meer hebben: ze willen zich niet meer opofferen. Ik hoop dat hij dit grappig bedoelde want als er straks kinderen komen, is het vast niet menéér Maassen die minder gaat werken. Onlangs vertelde mijn dochter Emma dat zij van mij had geleerd hoe ze een goede moeder moest zijn. 'Tk ga het later precies zo doen als jij', zei ze enthousiast. 'Oja?' vroeg ik gevleid. 'Nou en of', antwoordde Emma, 'ik ga werken en dan breng ik mijn kinderen lekker bij jou!' Hoewel ik er even aan twijfelde of ik dit wel als een compliment kon beschouwen, was ik blij dat Emma mijn werkendemoederschap niet alleen als 'normaal' zag, maar ook als iets dat navolging verdiende. Vreemd genoeg is er nog steeds een felle discussie gaande over de vraag wie de 'betere' moeder is: de thuisblijfmoeder of de werkende moeder.

Het lijkt wel of beide partijen zich inmiddels hebben ingegraven en vanuit hun stellingen alleen nog maar modder naar elkaar kunnen gooien, hierbij aangemoedigd door de media die gretig berichten de wereld in slingeren als: 'Crèche Maakt Kind Agressief!' of de laatste topper: 'Crèchekind Minder Kans Op Kanker!' In Amerika noemen ze dit *The Mommy Wars* en eigenlijk heb ik niet eens meer zin om erover te schrijven omdat het onderwerp volgens mij totaal achterhaald, uitgekauwd en ouderwets is. Ik heb het in *De Geboorte van een Gezin* al eens gezegd en nu zeg ik het nog maar een keer: de beste moeder is een *gelukkige* moeder. Wil jij graag thuisblijven en geen stapje of hapje van je kind missen? Prima. Ga je liever een paar dagen in de week werken? Ook goed. Niemand kan voor jou bepalen hoe jij moet genieten van je kind. Het gaat erom wat *jij* wilt, al is dat niet altijd voor iedereen even duidelijk. Zo vertelde een man in de NCRV-documentaire *Vol Verwachting* dat zijn zwangere vrouw 'volop moest gaan genieten' van hun kind. Dit betekende in de praktijk dat *hij* gewoon vijf dagen bleef werken maar dat *zij* al na twee dagen freelancen scheef door hem werd aangekeken. De crèche was geen optie, want volgens de vader 'kreeg je geen kind om het vervolgens naar de crèche te brengen.' Dat is op zich een prima uitgangspunt; het staat

iedereen zoals gezegd vrij om het ouderschap op de eigen manier in te vullen. Maar zélf ging deze meneer geen dag minder werken, die sneuvelbereidheid moest zijn vrouw maar opbrengen – dit alles in het belang van het kind, uiteraard.

Volgens het eerder genoemde onderzoek 'Kinderen in Nederland' steken kinderen van werkende ouders echter juist goed in hun vel. Tweeverdieners hadden zelfs minder vaak opvoedingsproblemen en ervoeren het grootbrengen van hun kinderen als minder belastend. En dus kopte *de Volkskrant*: 'Kind werkende moeder gelukkig', terwijl dit op grond van het onderzoek natuurlijk werkende ouders had moeten zijn. Maar in die moeder zat hem uiteraard de kneep, want tegenwoordig lijkt er wel sprake te zijn van 'mamañoia': alle onheil van de samenleving wordt op het conto van de werkende moeder geschreven. Wordt de jeugd steeds dikker? Komt door de werkende moeder. Dat suggereerde ook de alom gerespecteerde ontwikkelings-psychologe Rita Kohnstamm. 'Moeder kookt niet meer, nee, moeder kóópt', zei Kohnstamm tegen het *Algemeen Dagblad* naar aanleiding van de SIRE-campagne 'Zeg eens wat vaker nee'. 'Kant-en-klaar, en daarom weet ze niet meer precies wat ze in huis haalt. Bovendien, als moeder uit haar werk komt, gaat ze uit wroeging over haar afwezigheid de kinderen vaak eens lekker verwennen.' Ja hoor, leg het maar weer bij de werkende moeder op het bord. Moeders die niet weten wat ze in huis halen? Ik ken ze niet. Een wereldwijd onderzoek van communicatiebureau Edelman zegt juist dat het de moeders zijn die bij alle boodschappen rekening houden met het voorkómen van overgewicht bij de gezinsleden. En trouwens: hoeveel van die 'schuldbevuste magnetronmoeders' zijn er nu eigenlijk? Van alle Nederlandse vrouwen met kinderen heeft vijftig procent geen baan, veertig procent een deeltijdbaan en slechts tien procent een fulltime baan.

Zou deze laatste groep haar kinderen nu werkelijk elke dag verblijden met een patatje van Adje? Sorry, maar ik geef de Nederlandse ouders graag méér krediet dan dat. Het is een feit dat werkende moeders vaak in tijdnood verkeren en altijd op hun horloge moeten kijken, dus een stoofschotel die uren

moet sudderen zit er meestal niet in. Toen ik eens een ovenschotel had proberen te maken, keek Emma met grote ogen naar het rommelige eindresultaat en zei ten slotte met een diepe zucht: 'Mama... ik weet dat je je best hebt gedaan.' Het complexe probleem van de dikker wordende jeugd simpelweg afschuiven op moeders 'die niet weten wat ze in huis halen', lijkt mij kort door de bocht. Datzelfde geldt voor de eeuwige discussie over het 'dumpen' van kinderen in de opvang. Op de een of andere manier schijn je je kinderen niet gewoon naar een crèche of BSO te kunnen brengen. Je kunt ze daar alleen maar dumpen – een naar woord dat associaties oproept met illegaal afval. Maar als we de cijfers bekijken, verblijven Nederlandse kinderen gemiddeld duizend uur per jaar op school, vierhonderd uur in verschillende soorten opvang en zeventuizend uur thuis. (Dat laatste getal moest ik even op me laten inwerken: *zeventuizend* uur. Dus dáárom is het bij mij thuis altijd zo'n bende!)

De Nederlandse moeder brengt dus heel wat tijd door met haar kinderen; met een gemiddelde werkweek van 23,5 uur werkt zij het minste aantal uren van alle Europese vrouwen. De parttimebaan is dan ook een tamelijk exotisch verschijnsel dat vooral in Nederland floreert. In de Verenigde Staten werken moeders (én vaders) véél meer, vandaar onprettige Amerikaanse uitdrukkingen als *hi-bye mothers* en 'nuloudergezinnen'. De Nederlandse moeder verkeert internationaal gezien dus in de luxepositie dat ze een paar dagen per week kan werken, maar het hoeft niet. Het ligt echter in de Hollandse klaagcultuur besloten dat er genoeg mensen zijn die ook dáár weer een probleem van maken. In het maandblad *Opzij* stond vorig jaar een ingezonden brief van ene Miranda Valkenburg die de huidige tijdgeest goed samenvatte: 'Als alleenstaande moeder doe ik het nooit goed. Heb ik géén betaalde baan, dan word ik een bijstandsmoeder. Slecht voor de economie en slecht voor mijn kinderen. Lees de kranten er maar op na. Werk ik parttime, dan zijn mijn inkomsten laag en mijn carrièrekansen nihil. Werk ik fulltime, dan ben ik een ontaarde moeder.' Met andere woorden: of je nu thuisblijft of gaat werken, de moeder is een loeder en heeft het altijd gedaan. Maar als de *tsunanny* is weggeëbd en het zoveelste gezins-onderzoek in een diepe lade

is verdwenen, sta je er gewoon weer alleen voor. Natuurlijk, vaders zijn de afgelopen decennia steeds meer bij hun gezin betrokken geraakt, maar laten we eerlijk zijn: de bulk van het dagelijkse opvoeden komt nog steeds op de vrouwen neer. Er zijn vaders die minder zijn gaan werken; er zijn zelfs vaders die fulltime huisman zijn geworden. (Zij hebben nu ook een eigen site: www.huismannen.nl. Daar kun je bijvoorbeeld een reuzehandig 'interactief huishoudschema in excel' downloaden, iets wat je werkelijk nóóit op een moedersite zou vinden!) Toch hoef ik hier geen onderzoeken te citeren waaruit blijkt dat vrouwen in het huishouden veel meer werk verzetten dan mannen. Dat kunnen moeders namelijk elke dag met hun eigen ogen zien.

In Spanje heeft een witgoedfabrikant onlangs een wasmachine ontworpen die vingerafdrukken herkent; hij kan dan ook niet twee keer achter elkaar door dezelfde persoon worden aangezet. Met deze gimmick hoopt de fabrikant dat de Spaanse man óók eens een wasje zal draaien. Leuk bedacht, maar zou dit de oplossing zijn? Misschien moeten wij vrouwen eens loskomen van wat ik het 'eierstokpaardje' noem: het waanidee dat moeders alles beter kunnen dan vaders. Want waarom doet de gemiddelde man zo weinig aan de opvoeding of in het huishouden? Omdat wij hen weinig *laten* doen. Áls hij dan eens de stofzuiger ter hand heeft genomen, ga dan niet lopen muggenziften dat-ie het in rechte banen had moeten doen. En áls hij eens spontaan de was heeft gevouwen, ga er dan niet over klagen dat er valse vouwen in zitten. En in hemelsnaam: weersta de verleiding om je man als een van je kinderen te behandelen. Dan brengt hij maar de verkeerde boodschappen mee – alles is beter dan dat je hem naar de supermarkt stuurt met een velletje papier waarop je de juiste etiketten hebt geplakt. Vaders zijn moeders met ballen – ze willen en *kunnen* ook 'moederen', maar dan wel op hun eigen manier. Eerlijk gezegd heb ik er zelf ook geregeld moeite mee de regie uit handen te geven. Toen ik vorig jaar was uitgenodigd om een week in Villa Felderhof te verblijven, had ik niet alleen mijn eigen tas ingepakt maar ook alvast alle kinderkleren vooruit gewassen, gestreken en in setjes klaargelegd.

'Je kunt het niet aan een vader overlaten om de juiste kledingcombinatie uit te kiezen. Voor hem is het toppunt van mode twee bij elkaar passende schoenen.' – Bill Cosby, Amerikaanse komiek

Zoals wel meer mannen is Richard tamelijk kleurenblind, al is 'kleuronverschillig' misschien een passender woord. Emma wil een oranje T-shirt bij haar roze broek? Tuurlijk meid. Alec wil in zijn Tarzan-pyjama naar school? Als die jongen dat nou leuk vindt... Maar ik vind dat soort fratsen helemaal niet leuk, dus ik had het gevoel dat ik alles tot in de puntjes moest voorbereiden. Ik kon mezelf er nog nét van weerhouden nummertjes bij de kleren te plakken, maar voor de rest had ik weinig aan het toeval (lees: aan Richard) overgelaten. Mannen hebben nu eenmaal heel andere prioriteiten. Toen ik eens voor Alec nieuwe kleren had gekocht, had Richard hem uitgerekend die spullen aangetrokken om samen te gaan vissen. Bij thuiskomst zat Alec helemaal onder de stinkende modder. 'Maar het was toch léuk?' was Richards verbaasde reactie op mijn donderpreek. En voor het eerst dacht ik: misschien heeft hij wel gelijk. Misschien moet ik op zulke momenten inderdaad wat meer door mijn neus ademen in plaats van uit mijn dak te gaan. Want waarom verander je als moeder toch zo snel in de plezierpolitie? Zodra het voor de kinderen ook maar een béétje leuk dreigt te worden (lekker in de sloot springen, pissebedden vangen en fijn mee naar je kamer nemen), komt bij mama al gauw de stoom uit haar oren. Vaders zijn veel speelser en daar kunnen moeders best nog wat van leren. Mannen nemen het hele sociale leven sowieso wat lichter op – soms zelfs iets té licht. Verjaardagen, bedankbriefjes, kerstkaarten? Moeder-de-vrouw houdt het wel bij.

Zo was ik laatst mijn boeken aan het signeren op een kinderbeurs toen er een man aan mijn tafeltje kwam staan. Zijn beste vriend was vader geworden, zei hij stralend. En nu wilde hij hem graag mijn boek *De geboorte van een gezin* cadeau doen. Of ik er iets leuks in kon schrijven? Natuurlijk. 'Hoe heet zijn zoon?', vroeg ik. 'Geen idee', stamelde de man. Hoe bedoel je, geen idee? Hij kon het zich domweg niet herinneren. 'Ik ben nog wel zijn peetvader', zei de man schaapachtig, 'maar zijn naam heb ik niet onthouden.' Het

kind van zijn beste vriend bleek al vijf máánden geleden te zijn geboren maar a) was hij als peetvader nog niet op kraamvisite geweest, b) had hij nog geen cadeautje gestuurd en c) kon hij zich niet eens de náám van de bo-reling herinneren. Deze man had duidelijk geen vriendin, want die had hem met de braadpan naar zijn petekind geslagen. Toen ik thuiskwam en het verhaal aan Richard vertelde, zei hij droog: 'Ach, zijn vriend vind het vast niet zo erg allemaal.' Daar had hij waarschijnlijk nog gelijk in ook. Mannen vinden niks erg. Toen Alec mij onlangs met de was wilde 'helpen' en in plaats van een wastablet een blokje waterverf in de wasmachine had gestopt, kwam Richard niet meer bij van het lachen. Ik daarentegen was niet zo gecharmeerd van de blauwe was. Nadat ik flink boos was geworden op Alec, zei het arme kind met een piepstemmetje: 'Jij wilt er zeker geen kinderen meer bij, hè mama...' Nee, ik wil er inderdaad geen kinderen meer bij. Ik heb nu alle smaken: een jongetje en een meisje. Maar om me heen zie ik een trend om drie of zelfs vier kinderen te krijgen, dus zó onzeker over hun opvoedtalenten zullen al die moderne ouders heus niet zijn.

Waarom ook? Natuurlijk is opvoeden moeilijk, maar het is zeker niet onmogelijk. Schroom niet om de Opvoedtelefoon te bellen of een ouderschapscur-sus te doen; moeder-zijn is ook gewoon iets dat je moet *leren*. Omdat Emma en Alec toevallig uit mijn buik zijn gekomen, wil dat nog niet zeggen dat ik 'van nature' zou moeten weten hoe je van een eierdoos een rups knutselt – om maar eens wat te noemen. Ik heb dit boek ook niet voor niets *Pedagoo-chelen* genoemd; je haalt tenslotte steeds een ander konijn uit je hoge hoed. Kan je kind eindelijk praten, moet je het weer leren om zijn mond te houden. Weet je eindelijk hoe je met een meisje moet omgaan, is je volgende kind een jongetje. Heb je eindelijk je driejarige peuter onder controle, wordt hij vier en betreed je via de basisschool een heel nieuw universum. Het leven met vier-, vijf- en zesjarigen lijkt nog het meest op een snelstromende rivier: je kunt niet aan de kant blijven staan, anders verlies je je kinderen uit het oog. Je moet meeveranderen, meeleren, meelevén – en intussen proberen je geduld te bewaren. Onlangs liet het weekblad *HP/De Tijd* maar liefst achttien opvoedexperts aan het woord over het ideale opvoeden. En waar

kwam het op neer? Op rust. Bijna alle pedagogen raadden de ouders aan om 'eens rustig een kwartier op de bank te gaan zitten en gewoon eens te kijken naar wat de kinderen aan het doen zijn.' Want 'wie goed naar zijn kinderen kan kijken, is vanzelf een goede opvoeder.' Dus dat heb ik maar eens gedaan. Ik haalde de Legoblokjes, de broodkorsten, de knickers, de Action Man, de klokhuizen en de vuile sokken van de bank en ik ging er eens rustig op zitten.

'Mama, wat *doe* je?' vroeg Emma verbaasd, want een moeder die zit is een zeldzaam verschijnsel. 'Ik ben aan het opvoeden, schat', zei ik tevreden. 'Kun je niet ergens anders gaan opvoeden?' meende Alec, 'we zijn hier net zo leuk bezig!' Soms voel je je als moeder een soort verkeersdrempel: je bent er voor de veiligheid, maar je aanwezigheid wordt als bijzonderlijk hinderlijk ervaren. Af en toe krijg je dan ook een ontvullend inkijkje in de denkwereld van je kind. Zo had Alec voor zijn vierde verjaardag van iemand een plastic pistool gekregen dat schuimrubberen pijltjes kon afvuren. Nadat hij een paar verjaardagsgasten vanuit de struiken had belaagd, zei ik dat hij niet meer op mensen mocht schieten. Even keek hij beteuterd, maar toen klaarde zijn gezichtje op. 'Mama', vroeg hij ten slotte, 'mag ik dan wel op *jou* schieten?' Een moeder valt blijkbaar niet in categorie 'mens'. Nu had ik in een opvoedboek gelezen dat het heel verhelderend kon zijn om eens aan je kind te vragen wat voor een dier hij zou willen zijn, want dit zou veel zeggen over zijn karakter. Daarna kon je vragen op wat voor dier mama leek; dit zou dan weer aangeven hoe jij als moeder op je kind overkwam. En wat bleek? Alec wilde zelf graag een bijtje zijn en dat vond ik inderdaad precies bij hem passen. Hij is lief en bedrijvig, maar als het nodig is heeft hij ook een angeltje ter beschikking. En wat was mama voor een beest? 'Mama is een olifant', zei de kleine schat. Een olifant?! Ik vond mezelf meer een 'lichtvoetige hinde', maar blijkbaar dacht Alec daar heel anders over. Voor hem ben ik een verpletterende aanwezigheid met een lange slurf die hem veel te vaak z'n vingertje uit de neus slaat.